

17. Тарасюк С.Г. Визначення кредитоспроможності позичальника. Економіка АПК. 2004. №4. С.87-93.

18. Тридід О.М. Порівняльний аналіз методик оцінювання кредитоспроможності позичальника. Науковий вісник БДФА. 2009. №1. С.32-35.

19. Чайковський Я. Аналіз кредитоспроможності позичальника банківської установи. 2009. №3. С.328-346.

ТЕРИТОРИАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВИХ ЗОН

Підлісна О. А., канд. техн. наук, доц. каф. економіки і підприємництва

КПІ ім. Ігоря Сікорського

У період індустріалізації розміщення багатотоннажних промислових підприємств біля кар'єрів викопної сировини було кроком у напрямку технічного прогресу. В епоху побудови соціалізму територіальне об'єднання кар'єрів з переробними потужностями сформувало промислові гіганти, промислові комплекси масового виробництва металургії, хімії, машинобудування. Сформувалися Донецький, Придніпровський, Прикарпатський, Прибузький промислові райони [1].

Таблиця 1. Територіальна організація промисловості України на початок ХХІ-го століття

Промислові райони	Промислові агломерації	Промислові вузли	Основні напрями господарської діяльності
Донецький	Донецька, Макіївська, Горлівсько-Єнакіївська, Стахановсько-Алчевська, Луганська	9 промислових вузлів, (найбільші Лисичансько-Рубіжнський та Краматорсько-Слов'янський).	вугільна промисловість, електроенергетика, металургія, хімічна індустрія машинобудування.
Придніпровський,	Дніпропетровська, Дніпродзержинська, Криворізька, Запорізька	Нікопольський, Білозерський	електроенергетика, металургія, хімічна промисловість, машинобудування.
Прикарпатський,	Львівська	Дрогобицький, Стрийський, Калусько-Долинський, Івано-Франківський, Надвірнянський.	міжгалузеві комплекси: нафтогазовий, лісовиробничий, хімічна індустрія, машинобудування.
Прибузький		Нововолинський, Червоноградський.	Вугільна промисловість, електроенергетика, хімічна індустрія.

*складена автором на підставі даних [1].

За даними [2] станом на початок 2018 року кількість підприємств і фізичних-осіб підприємців у промисловості як виді економічної діяльності співвідносяться як 1:2, а об'ємні показники виготовленої промислової продукції навпаки, 2:1. Оскільки державна статистка дає узагальнені показники по промисловості (КВЕД А+В+D+E), то для визначення такого розподілу всередині промисловості (добувна, переробна, постачання електроенергії і водопостачання) можна скористатися загальною тенденцією. Планова потужність кар'єрів України розрахована на 50...100 років [3] і на початку 2000-х років видобування корисних копалин стає економічно витратним. Як наслідок, підприємства або ліквідуються, або намагаються знайти інші джерела сировини, а належні їм кар'єри консервують. Власники великих промислових підприємств все частіше намагаються проводити обов'язкову рекультивацію виведених з експлуатації кар'єрів тільки під конкретного замовника, під зміну призначення земель відповідно до [4]. Намагання екологів надати закритим кар'єрам статус рекреаційних зон не знаходять підтримки у власників. Таким чином, територіальні громади потенційно отримають незадіяні у господарській діяльності території які вимагатимуть інноваційного інвестування.

Метою даного дослідження є визначення місця і ролі великих промислових підприємств, комплексів, агломерацій у формуванні територіальних громад та визначення можливостей сусідства території громади і території великого промислового підприємства на різних етапах його життєвого циклу.

Відродження активного інтересу світової економіки до промислового сектору [5, С.5], цілеспрямоване формування його прогресивної структури ставить перед Україною завдання інноваційної індустріалізації з урахуванням наявних техніко-екологічних викликів. Таким чином, управління довкіллям через екологічну політику держави повинно інтегруватися у її промислову політику. А на рівні промислових районів, агломерацій, вузлів інтегруватися до територіальних пріоритетів і інтересів.

Принципи вертикальної інтеграції як інструменту диференціації промисловості в умовах сучасного технологічного світу трансформуються і зміщують акценти у бік ринкового збуту і сервісного обслуговування, утилізації і переробки відходів споживання. Тим самим виводячи обмежені сировинні економічні ресурси в окремий сегмент розвитку світових економічних відносин. Напруженість на ринках природних сировинних ресурсів і розвиток сучасних виробництв матеріалів із заданими властивостями переводить основну конкуренцію промислових підприємств у сферу збутової і сервісної діяльності.

Проведені у ході виконання роботи дослідження показали, що в умовах приватної власності на об'єкти промислового комплексу України соціальна відповідальність власника обмежується угодою між ним і територіальною громадою.

Усе вище зазначене вказує, що приватний власник намагатиметься позбуватися спустошених кар'єрів та інших промислових територій як

надлишкових вже непрофільних активів шляхом продажу їх місцевим громадам без рекультивациі, компенсаційних виплат і відшкодування. Динаміка утворення об'єднаних територіальних громад у промислових районах України (станом на жовтень 2018 року, табл.2), вказує на пряму залежність їх кількості від наявності великих промислових утворень. Можна зробити висновок, що наявність потенційно екологічно-шкідливого підприємства формує потенційні ризики і гальмує прийняття відповідних рішень.

Таблиця 2 Утворені територіальні громади

Промисловий район	Кількість пром.вузлів, одиниць/пром.район	Області України	Кількість територіальних громад, одиниць.
Донецький	9	Донецька	11
		Луганська	17
Придніпровський	2	Дніпропетровська	61
		Запорізька	51
Прикарпатський,	5	Львівська	40
Прибузький	2	Волинська	50
		Львівська (Червоноград)	-

*складена автором на підставі даних [1, 7].

У роботі [6] зазначено, що поштовхом для розвитку території може стати оцінка коефіцієнту її рекреації з урахуванням наявності унікальних територій у регіоні, наявності безпечних і пристосованих для відвідування територій у загальній території регіону; об'єм споживання гостями і мешканцями регіону додаткових послуг, тощо. Вагомим фактором стимулювання розвитку територій є їх визнання у регіональному або світовому економічному співтоваристві. Таким чином, територіальні громади шукатимуть інноваційні механізми залучення вивільнених промислових територій і зон у економічне життя шляхом реструктуризації отриманих активів і формування нових ланцюжків вартості при управлінні ними.

Дослідження показують, що оптимальним напрямом зміни цільового призначення використаних кар'єрних земель є складське, логістичне та культурно-розважальне будівництво. Залучення «місячних ландшафтів» вичерпаних спорожнелих кар'єрів, копалин, гірничих виробіток у соціально-економічне життя територій матиме швидкий соціальний ефект, а економічний ефект, за орієнтовними розрахунками, буде отримано через 7-10 років.

Таким чином, територіальний розвиток промислових зон вимагає нового, інноваційного погляду на земельні ресурси регіонів, впровадження місцевими громадами інноваційно-інвестиційних підходів до розв'язання еколого-економічних проблем. Зазначене є економікою сталого розвитку у дії, яка спонукає до інноваційного управління ризиками, інвестування у некомерційні організації і управління життєвими циклами підприємств і територій.

Література:

1. Гілецький Й.Р. Територіальна організація промисловості України. [Текст] – Електронний ресурс. – Режим доступу http://geoknigi.com/book_view.php?id=403
2. Кількість суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності у 2017 році / Державна служба статистики України. - Електронний ресурс. – Режим доступу <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Енергетика: історія, сучасність і майбутнє. Кн. 5: Електроенергетика та охорона навколишнього середовища. Функціонування енергетики в сучасному світі / Т. О. Бурячок, З. Ю. Буцьо, Г. Б. Варламов, С. В. Дубовської, В. А. Жовтянський; Наук. ред. В. Н. Клименко, Ю. О. Ландау, І. Я. Сігал. — 2013. — 390 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://energetika.in.ua/ua/books/book-5/vidomosti-pro-avtoriv>
4. Земельний Кодекс України. Ст.20. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://i.factor.ua/ukr/law-30/section-161/article-1280/>
5. Національна модель неоіндустріального розвитку України: [монографія] / В.П. Вишневецький, Л.О. Збаразська, М.Ю. Заніздра, В.Д. Чекіна та ін.; за загал. ред. В.П. Вишневецького / НАН України, Ін-т економіки пром-сті. – Київ, 2016. – 519 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://books.google.com.ua/books>
6. Підлісна О.А. Стан та перспективи розвитку регіонів України методи оцінки ефективності територіальних утворень: // Регіональна економіка. Наук.-практ. журнал // Ін-т регіональних досліджень НАН України, - Львів: Ін-т регіональних досліджень НАН України, 2007, №1 (43) – С. 104 – 116
7. Децентралізація дає можливості. / Державні сайти України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/gromada>

ІНФРАСТРУКТУРНА ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ВИКОРИСТАННЯ ТЕРИТОРІЇ ГІРСЬКОЛИЖНИХ КУРОРТІВ УКРАЇНИ

Подус В. В., студент 6 курсу факультету готельно-ресторанного та туристичного бізнесу

Яковчук О. В., канд. геогр. наук, доц. каф. туристичного та готельного бізнесу

Харківський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету

Гірськолижний туризм - комбінований вид туризму, який включає в себе: спортивно-аматорський, спортивно-екстремальний, лікувально-оздоровчий, екологічний, рекреаційний елементи.

Гірськолижний туризм в Україні в останні роки розвивається швидкими темпами, і переростає не тільки у окремі гірськолижні схили чи окремі комплекси, а стають повноцінними сучасними гірськолижними курортами з усіма видами основних і додаткових послуг. Важливу роль у розвитку гірськолижного туризму грають природні чинники, їх особливість залежить від географічного положення курорту. В Україні найбільшим центром гірськолижного туризму є Карпатський регіон, який налічує 16 гірськолижних курортів різних за розміром і складністю трас, а також інфраструктурним забезпеченням.